

KOMENTÁŘ

1. Základní údaje o volbách a volební orgány

Na základě rozhodnutí prezidenta republiky č. **169/2020** Sb., ze dne 9. dubna 2020, o vyhlášení voleb do Senátu Parlamentu České republiky se v termínu **2. a 3. října 2020 ve 27 volebních obvodech** konaly volby do jedné třetiny Senátu Parlamentu České republiky. V jednom senátním obvodu **byl zvolen senátor v 1. kole voleb**. Nadpoloviční většinu z odevzdaných platných hlasů získal ve volebním obvodu č. 33 (Děčín) Ing. Zbyněk Linhart (52,77 %). V ostatních 26 volebních obvodech se o týden později, tj. ve dnech **9. a 10. října 2020**, konalo 2. kolo voleb.

Tyto volby byly doprovázeny zvýšenými hygienicko-epidemickými opatřeními v souvislosti s onemocněním covid-19. Ve Sbírce zákonů byl publikován 24. srpna 2020 zákon č. **350/2020** Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020, který upravoval speciální možnosti pro hlasování osobám, kterým nařídila karanténu nebo izolaci z důvodu onemocnění covid-19 krajská hygienická stanice nebo praktický lékař. Zákon také umožnil hlasování voličům umístěným v zařízeních, která byla z rozhodnutí krajské hygienické stanice uzavřena.

Tyto volby se konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním, podle zásady většinového volebního systému v jednomandátových volebních obvodech. Vymezení volebních obvodů pro volby do Senátu je zveřejněno v příloze č. 3 zákona č. 247/1995 Sb. o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon“).

Odevzdávání hlasovacích lístků, jejich posuzování a sčítání hlasů probíhá ve stálých volebních okrscích, vytvořených podle zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, ve znění pozdějších předpisů. V těchto volbách bylo evidováno **5 160** volebních okrsků (blíže viz příloha č. 1). Volby probíhaly pouze na území České republiky. V celkovém počtu volebních okrsků byly započteny také speciální okrsky (tzv. covid okrsky) využité pro prezentaci výsledků ze zvláštních způsobů hlasování zjištěných sčítacími komisemi, které byly zřízeny příslušnými krajskými úřady.

Státní volební komise koordinuje přípravu, organizaci a průběh voleb do Senátu. Jde o stálý volební orgán na úseku voleb vytvořený podle zvláštního právního předpisu, zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a podle související vyhlášky Ministerstva vnitra č. 152/2000 Sb. Předsedou Státní volební komise je ministr vnitra. Volební legislativa, která nabyla platnosti v roce 2000 i v těchto volbách vymezuje veškeré činnosti týkající se technicko-organizační přípravy voleb a zabezpečení zpracování jejich výsledků jako výkon státní správy a určuje volebním zákonem konkrétní působnost vyjmenovaných orgánů státní správy a samosprávy.

Dle § 7 volebního zákona patří mezi tyto volební orgány Státní volební komise, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zahraničních věcí, Český statistický úřad, krajský úřad (v hl. m. Praze Magistrát), pověřený obecní úřad v sídle volebního obvodu (v hlavním městě Praze úřad městské části v sídle volebního obvodu a ve městech Brno, Ostrava a Plzeň magistráty těchto měst), pověřený obecní úřad (v hl. m. Praze úřad městské části a ve městech Brno, Ostrava a Plzeň úřad městské části nebo městského obvodu), obecní úřad, starosta obce (primátor statutárního města, které není územně členěno, a v územně členěných statutárních městech a v hlavním městě Praze starosta městské části nebo městského obvodu), zastupitelský příp. konzulární úřad a okrsková volební komise (dále jen „komise“).

Ve volebních okrscích zabezpečují průběh voleb a zjištění výsledků hlasování komise. Vzhledem k tomu, že volby do Senátu Parlamentu České republiky probíhaly ve stejném termínu jako řádné volby do zastupitelstev krajů, šlo o komise, ustavené podle zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do

zastupitelstev krajů (komise byly společné pro oboje volby). Mezi hlavní úkoly těchto komisí patří zejména zajistit průběh hlasování, bezprostředně po uzavření volebních místností sečíst hlasy, vyhotovit zápis o průběhu a výsledku hlasování a předat ho do dalšího zpracování na územně příslušném pracovišti ČSÚ.

2. Voliči

Právo volit má státní občan České republiky (dále jen „občan“), který alespoň druhý den voleb dosáhl věku nejméně 18 let. Ve druhém kole voleb do Senátu může volit i občan, který alespoň druhý den konání druhého kola voleb dosáhl věku nejméně 18 let. Na překážky ve výkonu volebního práva upozorňuje § 2 volebního zákona, který mezi tyto překážky řadí zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidí, v těchto volbách s výjimkou osob omezených na osobní svobodě z důvodu ochrany veřejného zdraví před onemocněním covid-19, kterým bylo umožněno účastnit se voleb na základě zákona č. 350/2020 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020 (viz kap. č. 1 a 4). Další překážkou ve výkonu volebního práva je omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva. Voliči jsou zapsáni ve stálých, popřípadě ve zvláštních seznamech voličů. Každý volič může být zapsán pouze v jednom z těchto dvou seznamů. Stálý seznam je veden podle § 10 a 11 zvláštního zákona č. 152/1994 Sb. Voliči, kteří volí v okrsku s využitím voličského průkazu, jsou zapsáni do zvláštního seznamu voličů. Voliči volící na základě zákona č. 350/2020 Sb. byli uvedeni v evidencích oprávněných voličů vedených dle tohoto zákona.

Voličský průkaz pro volby do Senátu se vydává pouze voličům zapsaným ve stálém seznamu ve volebním obvodu, kde jsou vyhlášeny volby, popřípadě voličům zapsaným ve zvláštním seznamu podle § 6 odst. 5 písm. a). Tento zvláštní seznam je veden zastupitelskými úřady pro voliče, kteří mají bydliště mimo území České republiky, a to na základě písemné žádosti voliče o zápis, doložené originálem, popřípadě ověřenou kopií dokladů potvrzujících totožnost žadatele, jeho státní občanství České republiky a bydliště v územním obvodu zastupitelského úřadu, kde má být zapsán do zvláštního seznamu. Voličský průkaz opravňuje k zápisu do výpisu ze zvláštního seznamu ve dnech voleb do Senátu ve volebním okrsku spadajícím do volebního obvodu, kde jsou volby vyhlášeny a v jehož územním obvodu je volič přihlášen k trvalému pobytu, popřípadě v jakémkoliv volebním okrsku spadajícím do volebního obvodu, kde jsou vyhlášeny volby, pokud jde o voliče, který nebydlí na území České republiky.

3. Kandidáti na senátory

Senát má 81 senátorů, kteří jsou voleni na dobu šesti let. Každé 2 roky se volí třetina senátorů. Senátorem může být zvolen každý volič, který alespoň ve druhý den voleb dosáhl věku nejméně 40 let a není u něho ve dnech voleb překážka ve výkonu volebního práva podle § 2 písm. b) volebního zákona, tzn., že u tohoto voliče není omezena svéprávnost k výkonu volebního práva. Každý kandidát může kandidovat pouze v jednom volebním obvodu.

Kandidáty pro volby do Senátu mohou přihlašovat registrované politické strany, politická hnutí (jejichž činnost nebyla pozastavena) a koalice pouze prostřednictvím zmocněnce. Nezávislý kandidát podává přihlášku k registraci sám. Každá politická strana, politické hnutí a koalice mohou podat pro volby do Senátu pouze jednu přihlášku k registraci v každém volebním obvodu. Pokud politická strana a politické hnutí podávají přihlášku k registraci samostatně, nemohou být zároveň součástí koalice. Dále platí, že každá politická strana a politické hnutí může být členem pouze jedné koalice v daném volebním obvodu. Přihláška k registraci se podává nejpozději 66 dnů přede dnem voleb pověřenému obecnímu úřadu v sídle volebního obvodu. Podání přihlášky k registraci pověřený obecní úřad v sídle volebního obvodu potvrdí zmocněnci politické strany, politického hnutí, koalice nebo nezávislému kandidátovi.

Každá přihláška k registraci musí mít určité náležitosti. Obsah je zcela přesně vymezen v § 61 volebního zákona, který také udává, že nezbytnou součástí přihlášky k registraci je vlastnoručně podepsané

prohlášení kandidáta, kde mj. stvrzuje svým podpisem, že souhlasí se svou kandidaturou a že mu nejsou známy překážky volitelnosti, popřípadě tyto překážky ke dni voleb pominou. K přihlášce nezávislého kandidáta je nezbytné připojit petici podporující jeho kandidaturu s podpisy nejméně 1 000 oprávněných voličů z daného volebního obvodu. Zároveň musí být přiloženo potvrzení o složení kauce ve výši 20 000 Kč. Tato kauce se skládá na zvláštní účet, který nejpozději 72 dnů přede dnem voleb zřídí u České národní banky pověřený obecní úřad v sídle volebního obvodu. Jeho úkolem je, dle § 61 odst. 2 písm. e) volebního zákona, vrátit do 1 měsíce po vyhlášení výsledků voleb kauci kandidátovi, pokud získal v prvním kole voleb ve volebním obvodu alespoň 6 % z celkového počtu platných hlasů.

Podané přihlášky k registraci pověřený obecní úřad v sídle volebního obvodu přezkoumá ve lhůtě od 66 do 60 dnů přede dnem voleb. Pokud přihláška k registraci vykazuje určité nedostatky, vyzve tento úřad nejpozději 58 dnů před dnem voleb písemně nezávislého kandidáta nebo prostřednictvím zmocněnce politickou stranu, politické hnutí nebo koalici k odstranění závad. Tyto závady musí být odstraněny nejpozději do 50 dnů přede dnem voleb. Pokud jsou závady odstraněny, pověřený obecní úřad v sídle volebního obvodu rozhodne ve lhůtě 49 dnů přede dnem voleb o registraci bezvadné přihlášky k registraci. Přihlášky k registraci, které vykazují nedostatky i po této lhůtě, jsou odmítnuty a ti, kteří jsou dotčeni tímto úkonem, se mohou domáhat ochrany u soudu dle § 86 volebního zákona. Registrace je podmínkou pro vytištění hlasovacích lístků. Pověřený obecní úřad v sídle volebního obvodu určí nejpozději 45 dnů přede dnem voleb losem číslo, kterým budou označeny hlasovací lístky kandidátů pro volby do Senátu. Výsledek losování písemně oznámí zmocněncům politických stran, politických hnutí, koalic a nezávislým kandidátům. Obsah hlasovacího lístku je stanoven zákonem a jeho forma je upřesněna vyhláškou Ministerstva vnitra č. 233/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Každý zaregistrovaný kandidát je uveden na samostatném hlasovacím lístku označeném vylosovaným číslem kandidáta.

Kandidát se může do 48 hodin před zahájením voleb vzdát písemně své kandidatury, obdobně může zmocněnec politické strany, politického hnutí nebo koalice jeho kandidaturu odvolat. Toto prohlášení nelze vzít zpět. Pokud je takové prohlášení učiněno až po registraci přihlášky, při zjišťování výsledků hlasování se k hlasům odevzdaným pro takového kandidáta nepřihlíží. Pověřený obecní úřad v sídle volebního obvodu zajistí zveřejnění prohlášení o vzdání se kandidatury nebo o jejím odvolání ve všech volebních místnostech příslušného volebního obvodu, jestliže je obdrží do 48 hodin před zahájením voleb do Senátu.

4. Hlasování a zjištění výsledků hlasování okrskovou volební komisí

Volič po příchodu do volební místnosti musí prokázat svou totožnost a státní občanství České republiky platným cestovním, diplomatickým nebo služebním pasem České republiky anebo cestovním průkazem dle § 5 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (zákon o cestovních dokladech) nebo platným občanským průkazem dle zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech.

Volič hlasuje osobně, zastoupení není přípustné. S voličem, který nemůže sám upravit hlasovací lístek pro tělesnou vadu anebo nemůže číst nebo psát, může být v prostoru určeném pro úpravu hlasovacích lístků přítomen jiný volič, který hlasovací lístek za něho upraví a vloží do úřední obálky. Touto osobou však nemůže být člen komise. Dle § 19 odst. 7 zákona - volič může také požádat ze závažných, zejména zdravotních důvodů, obecní úřad a ve dnech voleb okrskovou volební komisí o to, aby mohl hlasovat mimo volební místnost, a to pouze v územním obvodu volebního okrsku, pro který byla komise zřízena. V takovém případě komise vyšle k voliči dva své členy s přenosnou volební schránkou, úřední obálkou a hlasovacími lístky. Při hlasování postupují členové komise tak, aby byla zachována tajnost hlasování.

Hlasovací lístky jsou na základě stálého seznamu voličů doručovány všem voličům nejpozději 3 dny před volbami, případně je volič obdrží přímo od komise ve volební místnosti. V případě konání 2. kola

voleb jsou hlasovací lístky k dispozici pouze ve volebních místnostech, při volbě do přenosné schránky je volič obdrží od členů komise. Účast ve volbách je komisí zaznamenána ve výpisech ze seznamů voličů. Uplatnění zásady, že jeden volič má jeden hlas, je zajištěno tím, že voliči je komisí vydána úřední obálka, do které volič vloží hlasovací lístek vybraného kandidáta. Tento hlasovací lístek se nijak neupravuje.

Pro voliče, kteří se zúčastnili voleb na základě zákona č. 350/2020 Sb., a kteří v důsledku karantény nebo izolace nemohli volit ve volebních místnostech, byly připraveny tři druhy zvláštních způsobů hlasování:

1. **Hlasování z motorového vozidla u volebního stanoviště (tzv. drive-in hlasování)** - tato volební stanoviště byla zřízena pro každý okres a byla uzpůsobena pro průjezd motorového vozidla. Jejich vybavení zajistila armáda. Takto mohl volič hlasovat ve středu ve volebním týdnu od 7.00 do 15.00 hodin.
2. **Hlasování v pobytovém zařízení sociálních služeb, které bylo uzavřeno** - krajská hygienická stanice nahlásila uzavřená zařízení na svém území krajskému úřadu, ten do nich vyslal speciální komisi pro hlasování. Takto hlasovat bylo možné od čtvrtka volebního týdne od 7.00 hodin do pátku volebního týdne do 18.00 hodin.
3. **Hlasování do zvláštní přenosné volební schránky** - jestliže občan v nařízené karanténě nebo izolaci nemohl využít drive-in hlasování, mohl do čtvrtka volebního týdne do 20.00 hodin požádat krajský úřad o příjezd speciální komise pro hlasování. Členové komise přijeli se zvláštní přenosnou volební schránkou za občanem domů. Toto hlasování probíhalo od pátku volebního týdne od 7.00 hodin do soboty volebního týdne do 14.00 hodin (s možností prodloužení až o 3 hodiny).

Zvláštní způsoby hlasování zajistily speciální komise pro hlasování složené ze tří vojáků a zapisovatele jmenovaného krajským úřadem. Sčítání těchto hlasů provedly sčítací komise zřízené u krajských úřadů. Sčítací komise výsledky voleb (zápis/y o výsledku voleb) předaly na předem určené přebírací místo ČSÚ.

Bezprostředně po ukončení hlasování zahájí komise posuzování platnosti hlasovacích lístků a sčítání hlasů. Nejprve dá předseda komise zapečetit zbylé nepoužité hlasovací lístky a úřední obálky. Poté dá otevřít volební schránku a hlasovací lístky v ní obsažené smísí s hlasovacími lístky z přenosné volební schránky, pokud byla použita. Jiné písemnosti a volně vložené hlasovací lístky bez úřední obálky, které se nalézají ve volební schránce, odloží mimo plochu, na které bude sčítat hlasy. Nejprve komise spočítá úřední obálky a porovná jejich počet se záznamy ve výpisech ze stálého a zvláštního seznamu voličů. Poté vyjme hlasovací lístky z úředních obálek a rozdělí je podle jednotlivých kandidátů. Hlasovací lístky pro jednotlivé kandidáty sečte. O platnosti hlasovacího lístku rozhoduje s konečnou platností komise. Neplatné jsou takové hlasovací lístky, které nejsou na předepsaném tiskopise, přetržené lístky a ty, které nejsou vloženy do úřední obálky. Hlas voliče je neplatný také v případě, pokud je v úřední obálce vloženo několik hlasovacích lístků, byť by tyto byly pro jednoho a téhož kandidáta.

Komise vyhotoví ve dvojím stejnopise zápis o průběhu a výsledku hlasování ve volebním okrsku (dále jen „Zápis“). Tento Zápis podepíší členové komise. Jestliže některý z členů komise odmítne Zápis podepsat, důvody se uvedou v samostatné příloze k Zápisu. Zápis obsahuje tyto údaje:

- dobu počátku a ukončení hlasování, popřípadě jeho odročení, přerušování nebo prodloužení,
- celkový počet osob zapsaných do výpisů ze seznamů voličů,
- počet voličů, kterým byly vydány úřední obálky,
- počet odevzdaných úředních obálek,
- počet platných hlasů odevzdaných pro všechny kandidáty celkem,
- počet platných hlasů odevzdaných pro každého kandidáta jednotlivě,
- stručný obsah oznámení a stížností, které byly podány komisi, usnesení, které komise přijala, a jejich stručné zdůvodnění.

Jestliže komise využije pro vyhotovení Zápisu počítač, využije programové vybavení dodané ČSÚ. Vyhotovený Zápis předají určení členové komise osobně Českému statistickému úřadu na územně příslušném přebíracím pracovišti.

Jestliže se v předávaném Zápisu vyskytnou chyby, musí být tyto chyby odstraněny. Některé chyby mohou být odstraněny na místě, v takovém případě člen komise uvedený na Zápisu jako osoba zmocněná k opravám daný chybný údaj opraví na správný a svým podpisem stvrdí správnost tohoto údaje. Jestliže jde o chyby, jejichž oprava je možná pouze s využitím materiálů uložených ve volební místnosti, je Zápis odmítnut a dále je stanovena lhůta k odstranění chyb a předání nového Zápisu.

Po převzetí Zápisu do dalšího zpracování obdrží předseda komise nebo pověřený člen komise písemný doklad ve formě počítačové sestavy, který osvědčuje, že výsledek hlasování ve volebním okrsku byl bezchybně převzat do dalšího zpracování. Dále komise obdrží opis uložených dat, kde si může na místě ověřit, že údaje zanesené ČSÚ do dalšího zpracování souhlasí s údaji Zápisu. Zároveň s předáním dokladu vydá pověřený zaměstnanec ČSÚ přítomným zástupcům komise ústní pokyn, že tato komise může své zasedání ve druhý den voleb ukončit (tím není dotčeno ustanovení § 77a volebního zákona). Dle § 72 odst. 4 zákona platí, že pokud nesplní komise na výzvu ČSÚ povinnosti podle odstavce 1 (tj. nepředá Zápis, popřípadě i výsledek hlasování na technickém nosiči ČSÚ na pracovišti u pověřeného obecního úřadu) do 24 hodin po ukončení hlasování (§ 22), popřípadě ve lhůtě stanovené podle odstavce 2 (tj. ve lhůtě stanovené ČSÚ k odstranění chyb a předání nového Zápisu), může být celkový výsledek voleb za volební obvod zpracován bez tohoto volebního okrsku. Po uplynutí této lhůty se již k výsledku z tohoto volebního okrsku nepřihlíží.

Stejně jako okrsková volební komise vytvářely v těchto volbách i sčítací komise zřízené u krajských úřadů podle zákona č. 350/2020 Sb. Zápis o průběhu a výsledku hlasování. Tyto komise však povinně využívaly počítač a programové vybavení ČSÚ. Takto vyhotovený Zápis obsahoval souhrnné výsledky (počet voličů, počet vydaných úředních obálek, počet odevzdaných úředních obálek, počet platných hlasů celkem a pro jednotlivé kandidáty) ze všech zvláštních způsobů hlasování na území daného senátního obvodu. Tedy jsou zde zahrnuty výsledky hlasování u volebního stanoviště (tzv. drive-in), výsledky hlasování při pobytovém zařízení a výsledky hlasování do zvláštní přenosné volební schránky. Následně byl Zápis/y (sčítací komise vytvářela tolik Zápísů, v kolika volebních obvodech pro volby do Senátu se na území kraje volilo v roce 2020) předán na příslušné přebírací místo, kde pověřený zaměstnanec zkontroloval výskyt případných chyb a nedostatků.

5. Průběh zpracování výsledků hlasování a výsledky voleb

Systém zpracování výsledků voleb je postaven na skutečnosti, že rozhodujícím momentem je schválení Zápisu příslušnou komisí. Volební legislativa již žádnému volebnímu orgánu neukládá Zápisy komisí přezkoumávat. Pokud však ČSÚ zjistí chyby v Zápisu, může jej odmítnout a stanovit komisi lhůtu, ve které má nedostatky odstranit, viz kap. 4. Bezchybně převzaté výsledky z volebních okrsků jsou průběžně přejímány k ukládání a postupné sumarizaci v centrální databázi a po převzetí výsledků za všechny okrsky volebního obvodu je zjištěn celkový počet platných hlasů ve volebním obvodu a počty hlasů pro jednotlivé kandidáty. Dále je vyhotoven Zápis o výsledku voleb do Senátu ve volebním obvodu.

Pokud kandidát v 1. kole získá více než 50 % z celkového počtu platných hlasů ve volebním obvodu, je zvolen senátorem. Pokud žádný z kandidátů nezíská v 1. kole nadpoloviční většinu hlasů, senátor zvolen není. V sídle takového volebního obvodu zajistí pověřený obecní úřad, aby **2. kolo** voleb bylo zahájeno **šestý den** po ukončení hlasování v 1. kole. Ve 2. kole kandidují v každém volebním obvodu, ve kterém se volby konají dva kandidáti, kteří se v 1. kole v konečném pořadí umístili na prvních dvou místech. Jestliže se před 2. kolem voleb ve volebním obvodu kandidát vzdá své kandidatury, pozbude práva být volen nebo zemře, postupuje do 2. kola voleb kandidát, který se v 1. kole voleb v konečném

pořadí umístil na třetím místě, v takovém případě se 2. kolo voleb koná třináctý den po ukončení hlasování v 1. kole. Zvolen je ten kandidát, který získá ve 2. kole více odevzdaných platných hlasů. V případě rovnosti hlasů rozhodne los.

Dle § 87 odst. 2 zákona - podáním návrhu na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu podle zvláštního právního předpisu každý občan zapsaný do stálého seznamu voličů ve volebním okrsku, kde byl senátor volen, a každá politická strana, politické hnutí, koalice nebo nezávislý kandidát, jejichž přihláška k registraci ve volebním obvodu byla pro volby do Senátu zaregistrována. Návrh je třeba podat nejpozději **10 dnů** po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí. Státní volební komisi je uloženo, dle § 78 volebního zákona, vydat kandidátům zvoleným na senátory do 1 měsíce od uveřejnění výsledků voleb osvědčení o zvolení.

Celkové výsledky voleb do Senátu, včetně jmenného seznamu zvolených senátorů, byly zveřejněny Státní volební komisí sdělením ve Sbírce zákonů č. **406/2020 dne 12. října 2020**. Úplné soubory výsledků voleb do Senátu v členění podle volebních okrsků jsou i nadále uchovávány v ČSÚ.

Jedním z faktorů úspěšného a plynulého zpracování výsledků voleb je vysoký podíl komisí využívajících ke zpracování Zápisů programové vybavení ČSÚ, které usnadňuje práci a včas upozorňuje na případné chyby. Konečný čas je limitován časem potřebným na zpracování výsledků hlasování v souběžně konaných a stejným technickým systémem zpracovávaných voleb; komise odevzdávají Záписy za všechny druhy voleb na přebíracích místech ČSÚ najednou. Tentokrát volby do Senátu Parlamentu České republiky probíhaly souběžně s volbami do zastupitelstev krajů.

Výsledky prvního kola senátních voleb za všech 27 volebních obvodů byly známy v sobotu 3. října 2020 ve 22 hodin a 56 minut, tj. zhruba po 9 hodinách od uzavření volebních místností. Výsledky za 99 % okrsků, z celkového počtu, byly převzaty v sobotu kolem 19.00 hod., tj. po 5 hod. od uzavření volebních místností. Zpracování okrsků se zrychluje stále vyšším využitím okrskového programového vybavení jednotlivými komisemi. V prvním kole využilo okrskový program 4 883 okrsků, tj. 94,63 % komisí z celkového počtu 5 160 (ve volbách v roce 2018 využilo okrskový program 4 446 okrsků z celkového počtu 4 752 okrsků, tedy 93,56 %).

Výsledky druhého kola voleb za 26 volebních obvodů byly známy v sobotu 10. října 2020 v 16 hodin a 48 minut, tj. po téměř 3 hodinách od uzavření volebních místností, v 15.41 hod. bylo již zpracováno 4 959 z 5 008 okrsků, tj. 99,02 % z celkového počtu zpracovávaných okrsků. Ve druhém kole využilo programové vybavení 4 036 komisí z celkového počtu 5 008 tj. 80,59 % (ve 2. kole dochází často k poklesu z důvodu jednoduchosti voleb a způsobu zpracování).

6. Působnost ČSÚ ve volbách

Podle volebního zákona, je ČSÚ jedním z volebních orgánů podílejících se na zajištění přípravy a průběhu voleb. Vypracovává závazný systém zjišťování a zpracování výsledků voleb a zabezpečuje vyhotovení příslušného programového vybavení pro účel zpracování a poskytování výsledků voleb. Výsledky voleb zpracovává a prezentuje zcela samostatně a nezávisle na jiných volebních orgánech. Úkol ČSÚ ve volbách je rámcově vymezen také zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě ve znění pozdějších předpisů.

Způsob zpracování, postup pracovníků ČSÚ v jednotlivých fázích zpracování, popis technických zařízení a funkcí programového vybavení je dán technickým projektem a příslušnou dokumentací pro obsluhu programového vybavení. Součástí těchto dokumentů je i popis opatření ke snížení chybovosti při zjišťování výsledků hlasování okrskovými volebními komisemi a podrobný popis systému prezentace výsledků voleb pro volební subjekty, média i širokou veřejnost.

Zvláštní pozornost je při tom věnována práci komisí. Postup práce těchto komisí při zjišťování výsledků hlasování upravují Pokyny, vydané ČSÚ jako součást závazného systému zjišťování a zpracování výsledků voleb (vzhledem k mimořádné situaci byly vytvořeny i Pokyny pro sčítací komise zajišťující zjišťování výsledků ze zvláštních způsobů hlasování). Pro komise jsou organizována školení s doprovodným promítnutím instruktážního videopořadu, slovním popisem jednotlivých úkonů, včetně obsluhy programového vybavení. Na lektorské činnosti se podílí proškolení zaměstnanci regionálních pracovišť ČSÚ.

Mimořádným úkolem ČSÚ je výběr a příprava zaměstnanců, kteří podle volební legislativy musí být pro výkon vybraných činností vybaveni písemným pověřením. Jde zejména o zajištění přebíracích pracovišť ČSÚ, vytvářených u pověřených obecních úřadů a v hlavním městě Praze, Plzni, Brně a Ostravě u úřadů městských částí a městských obvodů. V roce 2020 bylo vytvořeno pro zpracování výsledků voleb do Senátu a krajských zastupitelstev celkem 469 přebíracích míst, z toho 20 pracovišť v Praze zpracovávalo pouze volby do Senátu, 182 pracovišť přejímalo výsledky hlasování jak pro volby do Senátu, tak pro volby do zastupitelstev krajů a na 267 pracovištích byly přebírány pouze výsledky za volby do zastupitelstev krajů. Pracovníci s pověřením (ve smyslu zákona) jsou vedoucími přebíracích míst ČSÚ, další osoby jsou najímány krátkodobě pro výkon dílčích činností, např. pro kontrolu údajů přebíraných od komise nebo jejich pořizování; jedná se zejména o zaměstnance obecních úřadů, bývalé zaměstnance ČSÚ a studenty.

Vzhledem k tomu, že stejným technickým systémem byly zpracovávány i výsledky voleb do zastupitelstev krajů, nelze přesně určit, kolik kterých kapacit bylo použito na volby do Senátu a kolik na volby do krajských zastupitelstev. Celkem bylo na zpracování výsledků obou druhů voleb (včetně přebíracích míst, ve kterých volby do Senátu neprobíhaly) využito: cca 1,6 tisíce počítačů a přes 2,5 tisíce pracovníků.

Celý projekt zpracování byl kompletně ověřován před volbami v rámci celoplošných zkoušek zpracování na simulovaném příkladu a formou zátěžových testů. Dvě celoplošné zkoušky se konaly přímo na speciálně pro volby vytvořených pracovištích u pověřených obecních úřadů.